

Галина Яценко (Синичич)

ПУБЛІЦИСТИКА ІВАНА ФРАНКА ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА
(деякі аспекти методології дослідження)

Розглянуто особливості дослідження публіцистики І. Франка. Визначено бібліографічно-описовий, порівняльно-аналітичний, культурно-історичний, проблемно-тематичний методи, метод концептуального моделювання, метод якісного контент-аналізу, а також методи системного аналізу, синтезу й узагальнення, індукцію та дедукцію, які стали важливим механізмом для вивчення публіцистики І. Франка.

Ключові слова: Іван Франко, публіцистика, метод, методологія.

Рассмотрены особенности исследования публицистики И. Франко. Выделены библиографически-описательный, сравнительно-аналитический, культурно-исторический, проблемно-тематический методы, метод концептуального моделирования, метод качественного контент-анализа, а также методы системного анализа, синтеза и обобщения, индукцию и дедукцию, которые стали важным механизмом для изучения публицистики И. Франко.

Ключевые слова: Иван Франко, публицистика, метод, методология.

Peculiarities of a study of the publicism of Ivan Franko have been examined. Bibliographically descriptive, comparative analysis, cultural and historical, problem-thematic, conceptual modelling, qualitative content analysis, system analysis, synthesis, generalization, induction and deduction methods have been singled out. They have become important mechanisms to study publicism of I. Franko.

Key words: Ivan Franko, publicism, method, methodology.

Проблема наукового вивчення публіцистики Івана Франка поставала перед істориками преси як першочергова необхідність. По-перше, публіцистика І. Франка — це проекція його світогляду, а отже, її вивчення допоможе знайти відповідь на донині не з'ясовані

питання еволюції суспільно-політичних поглядів видатного діяча. По-друге, немає системного дослідження ідей, концепцій, тематико-змістових моделей публіцистики І. Франка, що були яскравим вираженням його національного світогляду. Адже у його публіцистиці окреслено нові дискурсивні поля національного розвитку, вона стала сферою творення, моделювання, інтеграції свідомості тогочасних українців. По-третє, необхідно вивчити та систематизувати маловідому спадщину публіциста, а також відновити тексти І. Франка, які були деформовані в радянський період.

Жодна наука не може існувати без окресленого поля дослідження та напрацьованої методології. Питання про методологічні проблеми дослідження історії журналістики у контексті соціальних комунікацій залишаються досі актуальними. В. Різун стверджує, що повинна відбутися зміна методологічних підходів із філологічних та історичних на соціальнокомунікаційні. «Методологічним підходом до вивчення явищ, процесів, функцій соціальних комунікацій очевидно є соціальнокомунікаційний підхід. Суть цього нового для науки в цілому підходу є фіксація, моніторинг, опис, аналіз та інтерпретація даних у системі понять соціальнокомунікаційного інжинірингу, а точніше — з точки зору того, чи здійснює об'єкт дослідження на соціум той вплив, який технологічно закладався, і як соціум відреагував на об'єкт впливу» [12], — роз'яснює дослідник. Історик преси С. Кость також вважає: «Сьогодні склалася така ситуація, коли пресознавчі (або історико-пресознавчі) праці за об'єктом аналізу, за методами дослідження ставлять між історичними і філологічними. Зрозуміло, що пресознавче дослідження повинно мати свій предмет дослідження і послуговуватися методами, що притаманні, власне, історикам» [8, с. 27]. С. Кость у статті «Дослідження історії західно-української преси: методологічні проблеми» робить короткий огляд та аналіз методологічних принципів і методів дослідження сучасних історико-пресознавчих розвідок: «Так, М. Нечиталюк називає методи дослідження: бібліографічно-статистичний, біографічно-науковий, структурно-аналітичний, жанрово-видовий, хронологічно-проблемний, тематично-монографічний... На думку М. Романюка, є три найчастіше вживані наукові методи дослідження: бібліографічно-описовий, комплексно-аналітичний (він поєднує різні методи: системно-хронологічний, історико-описовий і аналітичний,

проблемно-тематичний, жанровий, біографічний, бібліографічний), монографічне дослідження» [7, с. 186]. С. Кость вводить у науковий обіг, окрім традиційних методів та принципів дослідження, основні методологічні засади функціонування преси — ідею державності, ідею соборності, ідею боротьби.

Наше завдання — окреслити методи дослідження, які допоможуть аналізувати публіцистику І. Франка в контексті соціальної комунікації поколінь та її європейське значення.

Складність предмета дослідження, парадигма завдань і врахування сучасних підходів у галузі соціальних комунікацій зумовили розгалужену систему методологічних принципів, загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів. Згідно з метою і завданнями, на різних етапах написання розвідки використано бібліографічно-описовий, порівняльно-аналітичний, проблемно-тематичний методи, метод якісного контент-аналізу, метод концептуального моделювання, культурно-історичний метод, а також методи системного аналізу, синтезу та узагальнення, індукцію та дедукцію, метод верифікації, які стали важливим механізмом для розкриття теми та сприяли всебічному аналізу публіцистики І. Франка. Кожен із них був застосований на відповідному етапі наукової роботи та допоміг у дослідженні різних аспектів суспільно-політичних поглядів І. Франка та їхньої проекції у журналістських матеріалах.

Бібліографічно-описовий метод. Бібліографічно-описовий метод М. Романюк вважає надзвичайно важливим для накопичення фактологічного матеріалу, а отже, основою для майбутніх пресознавчих досліджень [13, с. 32]. І. Михайлин підходить до цього твердження з певною дозою критичності: він вважає, що мусить відбутися градація бібліографічних фактів за шкалою їхньої значущості [9]. Нам особливо імponує думка історика преси С. Костя про те, що бібліографічно-описовий метод виправдовує своє існування на етапі дослідження джерельної бази, але варто пам'ятати, що якнайбільша кількість емпіричного матеріалу не завжди має відповідні якісні параметри [8, с. 50]. Бібліографічно-описовий метод, який ми використовували на початковому етапі дослідження, дав можливість заглибитися у суть наукової проблематики, зрозуміти, наскільки публіцистика І. Франка 90-х рр. XIX — початку XX ст. є невивченою та актуальною для журналістикознавства і франкознавства. За

допомогою цього методу ми не лише опрацювали фундаментальну базу попередніх франкознавчих розвідок, а й отримали повну картину джерельної бази дослідження без ідеологічних нашарувань та скорочень (йдеться про «Зібрання творів» у 50 томах).

Метод концептуального моделювання та проблемно-тематичний метод. Саме метод концептуального моделювання В. Здоровега вважав найкращим для дослідження публіцистики, адже, щоб говорити про певне явище, треба створити наближену до нього модель. Методи математичного аналізу він розглядав як більш точні, але менш придатні для розгляду такого складного соціально-психологічного феномену, як публіцистика. На його думку, модель — це відображення, копія певного об'єкта, відтворена за допомогою слова. «Коли навіть врахувати, що наша модель — опис за допомогою слова — дуже приблизна, що подібність моделі (в даному випадку — словесного опису) і оригіналу (в даному випадку — такого складного суспільного явища, як публіцистика) буде дуже відносною, а ступінь суб'єктивності — дуже високий, — все одно сьогодні ми не бачимо якогось іншого шляху пізнання складних явищ суспільного буття, в тому числі процесів творчого мислення» [5, с. 8]. До методів моделювання вдаються і сучасні українські журналістикознавці. Наприклад, В. Буряк, який розглядав моделі української публіцистики в новій часовій парадигмі, стверджував, що модель — це система, зразок конструкції, зменшення або збільшення, відтворення чогонебудь, схема для пояснення якогось предмета, явища або процесу в природі та суспільстві [2, с. 363]. Модель як мініатюру реального, діяльну, а не статистичну одиницю, що є відображенням соціокультурного феномену, вивчає М. Житарюк [3]. У своєму науковому дослідженні ми використали метод концептуального моделювання, аби проаналізувати ті соціально-політичні, економічні, культурні та комунікативні явища, які через різні часопросторові координати вивчити безпосередньо неможливо. Тематико-змістові моделі Франкової публіцистики ми змогли схематично відобразити за допомогою проблемно-тематичного методу, який допоміг відстежити її основну проблематику і тематичну спрямованість. В основі концептуального моделювання — ідея державності, ідея соборності, ідея боротьби (поступу) як методологічні засади функціонування західноукраїнської преси. На їхній основі ми сконцептуалізували економічну мо-

дель розвитку українського суспільства (ідея боротьби), культурну модель (ідеї соборності та державності), комунікативну модель (ідеї державності, боротьби, соборності).

Метод контент-аналізу. У наукових дослідженнях використовують два різновиди контент-аналізу: традиційний (якісний, неформалізований) та формалізований (кількісний). Якісний аналіз документів, на думку соціолога Н. Богомолової, це не просто ознайомлення із текстом, а метод дослідження, який базується на логічних операціях (аналіз та синтез, порівняння, оцінювання, осмислення). Н. Богомолова вважає, що недоцільно використовувати формалізований контент-аналіз, якщо дослідник має справу з описом складних явищ, матеріал дослідження не репрезентативний або документальних даних недостатньо [1, с. 7—8]. У нашій роботі варто використовувати якісний контент-аналіз, який хоч і містить певний суб'єктивізм, але, на відміну від кількісного контент-аналізу, допомагає описати все різноманіття змісту та ідейно-концептуальне наповнення публіцистики І. Франка. До того ж публіцистика І. Франка — це відображення складної суспільно-політичної еволюції його світогляду, яку не можливо квантифікувати. О. Пахльовська пише про це так: «...безперечно, ми не знайдемо жодного твору І. Франка, в якому б не виявлялася — більш чи менш відверто — незмінна константа: проблематика боротьби, зіткнення, поєдинку, але разом з цим і подолання. Тому й нелегко читати І. Франка... тому що на «поверхні» його творчості як Тексту ми знайдемо безліч суперечностей...» [11, с. 24]. Матеріал дослідження репрезентовано великою кількістю текстів, проте недоцільно вимірювати частоту чи обсяг згадування певних категорій, адже для нас важливе змістове вивчення текстового матеріалу, зокрема з погляду контексту, в якому представлено виокремлені категорії.

Якісний контент-аналіз мусить пройти декілька етапів: 1) вибірка; 2) розробка відповідного інструментарію, кодування змісту; 3) друге прочитання — кодування; 4) перегляд кодових листків; 5) опис результатів дослідження.

У своєму дослідженні використовуємо суцільну вибірку текстів. Основним обмежувачем тут є хронологічні рамки нашого дослідження — 90-ті рр. XIX — початок XX ст., тобто ми досліджуватимемо тексти, які з'явилися від 1890 р. (поява Русько-української

радикальної партії) до 1915 р. (остання відома стаття І. Франка, яка становить об'єкт нашого зацікавлення), а також тексти з елементами публіцистичності.

Наступний етап — розробка відповідного інструментарію кодування змісту цих публікацій, тобто визначення категорій аналізу та одиниць аналізу. Категорії аналізу — це ключові поняття, за допомогою яких описуємо предмет дослідження. Сукупність їх утворює концептуальну схему контент-аналізу [14]. Соціологи виокремлюють також підкатегорії (складники категорій аналізу) й індикатори (змістові одиниці, що є ознаками відповідних категорій та підкатегорій і виявляються як окремі слова, словосполучення, судження).

Для визначення концептуальних категорій, які потрібно вивчити, ми здійснили перше прочитання тексту. На цій основі застосували багаторівневу категоризацію основних ідей та концептів публіцистики І. Франка, а також виокремили основні підкатегорії (ключові слова, що належать до підкатегорій).

Категорія А: світогляд (підкатегорії: марксизм, соціалізм, націоналізм); категорія Б: національний ідеал (підкатегорії: етнос, нація, політична воля, національна єдність, спільна історична пам'ять); категорія В: історичний поступ (підкатегорії: боротьба, соціалізм, анархізм, дарвінізм, марксизм, розвиток, прогрес); категорія Г: державотворення (підкатегорії: соборність, політична воля, національний міф, автономія, федерація, самостійна держава); категорія Д: економіка (підкатегорії: еміграція, індемнізація, парцеляція землі, лихварство, монополізм, голод, фільваркові господарства, шпихлірські фонди); категорія Е: культура (підкатегорії: національна література, національні письменники, літературна течія, модернізм, декадентство, символізм); категорія Є: ментальність (підкатегорії: національний характер, національна свідомість, національне підсвідоме, національна ідентичність, національна самокритика, архетипи, психотипи); категорія Ж: преса (підкатегорії: журналіст, читач, комунікування, газета).

Одиниці аналізу пов'язані з об'єктом вивчення, тобто це визначення тих сегментів тексту, у яких наявні категорії чи підкатегорії дослідження. Одиниці аналізу нашого дослідження — статті І. Франка з елементами публіцистичності, які з'явилися у періодиці впродовж 1890—1915 рр.

Наступний етап — це виділення одиниці рахунку. Одиницею рахунку, у нашому випадку, буде поява категорії або ознаки категорії в тексті, оскільки одиниці аналізу, зважаючи на складність публіцистики І. Франка, важко формалізувати. Соціолог С. Макеєв уважає, що така одиниця рахунку популярна в якісному контент-аналізі, принцип якого запропонував О. Джордж. Останній наполягає на тому, що саме фіксація наявності чи відсутності категорій у повідомленні дає змогу отримати точні дороговкази для змістових висновків [14]. Частоту згадування категорій та підкатегорій у текстах фіксували і підраховували як тематичну. Наприклад, якщо в публікації, присвяченій проблемам державності, є змістові підкатегорії соборність, політична воля, самостійність, то цю статтю вважаємо як одне згадування категорії державотворення. Це допомогло нам виявити та порівняти інтенсивність згадування тієї чи іншої категорії у межах конкретного часу, виокремити ідеї, тематику та проблематику публіцистики І. Франка, а також зробити ґрунтовні висновки щодо апогею розвитку його національної публіцистики. Якісний контент-аналіз також допоміг визначити, наскільки домінантними були виокремлені категорії в публіцистиці І. Франка 90-х рр. ХІХ — початку ХХ ст. Отже, метод якісного контент-аналізу допоміг поглиблено вивчити текстовий матеріал з погляду контексту, зробити висновки на основі наявності чи відсутності в аналізованому тексті певної смислової характеристики, що дозволило приділити головну увагу позаомовній реальності, яка стоїть за текстом.

У своєму дослідженні ми б не змогли обійтися без методів, які використовував І. Франко, зважаючи їх найдоцільнішими. Насамперед варто виокремити **культурно-історичний метод**. Цей метод як один із найбільш випробуваних часом використовує у своїх пресознавчих дослідженнях відомий історик преси І. Михайлин. Він також вважає, що саме І. Франко «довів адекватність культурно-історичного методу для створення історії журналістики і дав приклад його ефективного застосування» [9, с. 77]. Цей метод давав можливість розглянути культурні явища в контексті епохи, їхні взаємозв'язки з історією народу, суспільно-політичним й економічним життям. Доцільність використання цього методу в нашому дослідженні зумовлена сприйняттям національної культури крізь призму публіцистики І. Франка не лише як явища українського су-

спільства, а й у контексті світових літературно-мистецьких течій та культурних надбань. Культурно-історичний метод посприяв розгляду культури у двох вимірах: державотворча субстанція (виховання національної свідомості, збереження історичної пам'яті, декадентство як загроза національному розвитку) та дзеркало суспільного життя (три рівні розвитку культури: політичний, соціальний, духовний — взаємини письменника і суспільства).

Порівняльно-аналітичний метод. Франкознавець М. Нечитайлюк вважав, що І. Франко для максимальної точності наукових досліджень пропонував використати науково-натуралістичний метод. «Мова йде тут про результат, але не про природу чи структуру методу. Основна ж суть «науковості» методу, безперечно, — у «причинно-психологічному» аналізі соціальних фактів, а під «натуралістичним» треба розуміти, очевидно, протокольну точність у наведенні фактів, що передають найхарактерніші риси суспільного життя. Натуралізм у публіцистиці, звичайно, не те або зовсім не те, що натуралізм у художній літературі, де він, як відомо, не відображає типового в житті. Базуючись загалом на одних і тих самих засадах, «натуралістичний метод» у публіцистиці передбачає поєднання типових і нетипових, навіть випадкових фактів аж до дрібниць, але таке поєднання, що в підсумку призводить до широких соціальних узагальнень» [10, с. 213], — тлумачив наукові підходи І. Франка М. Нечитайлюк. Порівняльно-аналітичний метод у сучасному журналістикознавстві та франкознавстві дещо схожий з «науково-натуралістичним» Франковим методом. Порівняльно-аналітичний метод дозволяє виокремити із публіцистики І. Франка ключові ідеї та концепти на основі порівняльного аналізу зіставлення/протиставлення, сформулювати основні ідейно-концептуальні засади публіцистики хронологічно окресленого періоду. Наприклад, у публіцистиці І. Франка відсутня конкретна дефініція ідеї державності, але на основі порівняльно-аналітичного методу, враховуючи, оцінюючи та порівнюючи кожен факт, який підтверджує чи заперечує початкову гіпотезу «Іван Франко — державник», доходимо відповідних висновків. Подібно ми дослідили еволюцію суспільно-політичних поглядів І. Франка.

Метод системного аналізу. Системний підхід полягає у комплексному дослідженні складних і великих об'єктів, вивченні їх як єдиного цілого з узгодженим функціонуванням усіх елементів і час-

тин. Отже, метод системного аналізу сприяв розгляду публіцистики І. Франка як цілісної системи, у якій кожен елемент підпорядкований загальній національній ідеї. Публіцистику І. Франка, виходячи з типології систем, розглядаємо як ідеальну (концептуальну) національну систему. Науковці виділяють методологічні принципи, що забезпечують «системну спрямованість наукового дослідження і практичного пізнання об'єкта» [16, с. 62]. Кожен з них відображений у нашому дослідженні. Це — принцип цілісності (усі елементи дослідження — складники національної системи), принцип примату цілого (економічні, культурні, комунікативні аспекти розвитку суспільства підпорядковані загальній національній ідеї), принцип ієрархічності (підпорядкованість кожного компонента системі), принцип структурності (економічні, культурні, історичні, комунікативні концепції взаємопов'язані між собою), принцип самоорганізації (національна система може самовідтворюватися та самовдосконалюватися), принцип взаємозв'язку із зовнішнім середовищем (динамічні зміни та вдосконалення національної системи відбувалися згідно із суспільними змінами в Австро-Угорщині та Росії). До речі, зазначає С. Кость, І. Франко у наукових розвідках також кожен факт чи явище розглядав у суспільно-історичному, культурному, політичному контекстах, тобто як елемент певної системи. «Стоячи все на реальнім ґрунті нашої кождохасної дійсности, опираючи ся на добрім знанню людей і відносин, приступив І. Франко з холодною розвагою та строго-льоґічною аналізою до кожного поодинокого факту» [4, с. 296], — підкреслював дослідник публіцистики І. Франка Р. Заклинський.

Методи синтезу, узагальнення, індукція та дедукція. М. Нечиталюк стверджував, що І. Франко розрізняв два науково-творчих методи: індуктивний і дедуктивний. Більш пріоритетним вважав метод індуктивний, який допомагав будувати концепції на основі фактів, а не ґрунтувати дослідження на апріорних позиціях. «Показовий з цього боку його критичний відгук про дедуктивний метод О. Терлецького, недоліком якого вважав перебільшення ідейних конструкцій, примат ідейно-льоґічного елемента, іґнорування чи підташування фактів. Ідея, концепція повинні органічно впливати із суми фактів — ось його принцип» [10, с. 213], — відзначив дослідник. Ми використали у дослідженні обидва методи. Метод індукції допоміг від окремих фактів переходити до ідей та концепцій. Зокрема, це

доцільно було зробити під час дослідження ідейно-концептуальних засад публіцистики І. Франка. Метод дедукції слугував фактологічному підкріпленню економічної, культурної, комунікативної моделі. Метод синтезу використано для формулювання основних ідейно-концептуальних засад багатогранної публіцистики І. Франка. Метод узагальнення допоміг зробити відповідні висновки на підставі початкових тверджень.

Метод верифікації. Верифікаційні методи — це методи, які дозволяють підтвердити результати дослідження на основі співвіднесення постійних та змінних чинників. Перевірка істинності нашого дослідження здійснена на основі використання методу методологічної верифікації, який запропонував дослідник творчості І. Франка П. Іванишин. Він уважав, що складність світоглядної системи І. Франка не повинна стати перешкодою для методологічного використання його творчої спадщини, тому необхідно виробити метод методологічної верифікації, який би допоміг не лише вивчити творчість І. Франка, а й використати її потенціал як «методологічну матрицю» для осмислення української дійсності. «Евристичний (навіть загальнологічний) сенс методу методологічної верифікації стосується передусім метакритичної сфери і полягає, на нашу думку, у зв'язанні відповідності проголошених методологічних постулатів постулатам справжньої методологічної бази, котра впливає з емпіричного текстуального матеріалу» [6, с. 59], — пояснює суть методу П. Іванишин. Основна методологічна база — національно-екзистенціальна методологія. Вона базується на двох основних засновках-передсудженнях: література (як і публіцистика) є одним із основних елементів національного буття, тому будь-яка інтерпретаційна стратегія мусить це враховувати; нація як дійсність, що визначає буття індивіда і його пізнавальну здатність [6, с. 60]. На основі цих положень дослідник пропонує інтерпретувати твори І. Франка крізь призму націєіснування. «Провідною теоретичною формулою, в межах якої зобов'язаний діяти націоекзистенційний інтерпретатор, виступає національний імператив... Формулювання, котре з'явилося в статті «Поza межами можливого» (1900), можна вважати і синтетичним найчіткішим формулюванням методу методологічної верифікації Каменяра» [6, с. 66]. Метод методологічної верифікації П. Іванишина схожий із основною методологічною засадою історії української журналістики, яку запропонував С. Кость, — ідеєю дер-

жавності. На основі цього методу ми здійснили власну верифікацію дослідження — співвіднесення результатів із національно-екзистенційною методологією І. Франка, яка синтезована в імперативі: «Все, що йде поза рами нації, се або фарисейство людей, що інтернаціональними ідеалами раді би прикрити свої змагання до пановання одної нації над другою, або хворобливий сентименталізм фантастів, що раді би широкими «вселюдськими» фразами покрити своє духове відчуженє від рідної нації» [15, с. 8].

Отже, сукупність перелічених методологічних принципів та методів дослідження допомогла детально та глибинно проаналізувати публіцистику І. Франка, виокремити основні ідеї та концепції, сконцептуалізувати тематико-змістові моделі, дати відповідь на досі не з'ясовані питання у царині як франкознавства, так й історії української преси.

1. *Богомолова Н. Н.* Контент-анализ / Н. Н. Богомолова, Т. Г. Стефаненко. — М. : Изд-во Моск. ун-та, 1992. — 60 с.
2. *Буряк В.* Інтелектуальна модель української публіцистики і нова парадигма часу / Володимир Буряк // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. дев'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 28—29 жовт. 2005 р. — Львів, 2005. — С. 363—369.
3. *Житарюк М.* Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство : монографія / Мар'ян Житарюк. — Львів, 2008. — 416 с.
4. *Заклинський Р.* Франко як публіцист / Ростислав Заклинський // Літературно-Науковий Вістник. — 1913. — Т. 63, кн. 9. — С. 293—316.
5. *Здоровега В.* У майстерні публіциста. Проблеми теорії, психології, публіцистичної майстерності / Володимир Здоровега. — Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1969. — 178 с.
6. *Іванишин П. В.* Печать духу: національно-екзистенціальна франкіана / П. В. Іванишин. — Дрогобич : Відродження, 2006. — 94 с.
7. *Кость С.* Дослідження історії західноукраїнської преси: методологічні проблеми / Степан Кость // Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. — Львів : Вид. центр Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2006. — Вип. 28. — С. 184—193.
8. *Кость С. А.* Західноукраїнська преса першої половини ХХ ст. у всеукраїнському контексті (засади діяльності, періодизація, структура, особливості функціонування) : монографія / Степан Андрійович Кость. — Львів : Вид. центр Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2006. — 514 с.
9. *Михайлин І. Л.* Журналістика як всесвіт : вибр. медіадослідж. / І. Л. Михайлин. — Х. : Прапор, 2008. — 512 с.

10. *Нечиталюк М.* Зачинатель теорії публіцистики. Деякі питання теорії публіцистики в інтерпретації Івана Франка / Михайло Нечиталюк // Збірник праць кафедри української преси. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. — Вип. 3. — С. 211—219.
11. *Пахльовська О.* Творчість Івана Франка як модель культурно-національної стратегії / Оксана Пахльовська // Іван Франко — письменник, мислитель, громадянин : матеріали міжнар. наук. конф. — Львів : Світ, 1998. — С. 19—31.
12. *Різун В.* Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій [Електронний ресурс] / Володимир Різун. — Режим доступу: http://journalib.univ.kiev.ua/Nacherky_do_metodologiyi.pdf.
13. *Романюк М.* Українське пресознавство на порозі XXI століття / Мирослав Романюк. — Львів, 2000. — 110 с.
14. Соціологія : навч. посіб. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/19991130/sotsiologiya/sotsiologiya>.
15. *Франко І.* Поза межами можливого / Іван Франко // Літературно-Науковий Вістник. — 1900. — Т. 12, кн. 10. — С. 1—9.
16. *Шейко В. М.* Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко. — 6-те вид., переробл. і доповн. — К. : Знання, 2008. — 310 с.

Леся Кічура

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЦИСТИКИ МИКОЛИ ГОЛУБЦЯ (За матеріалами галицької преси міжвоєнної доби)

Охарактеризовано специфіку публіцистичного стилю Миколи Голубця. Проаналізовано низку публіцистичних статей, надрукованих у галицькій періодиці міжвоєнної доби. Виокремлено засоби, якими послуговувався автор для написання різножанрових публіцистичних текстів.

Ключові слова: *Микола Голубець, публіцистика, національне виховання, патріотизм, консолідація.*

Охарактеризована специфика публицистического стиля Микола Голубца. Проанализирован ряд публицистических статей, напечатанных в галицкой прессе в межвоенный период. Выделены средства, которыми пользовался автор для написания разножанровых публицистических текстов.

Ключевые слова: *Микола Голубец, публицистика, национальное воспитание, патриотизм, консолидация.*